

Міністерство освіти і наук і України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

**Теорія і методика виховання художньо-
обдарованої особистості у закладах
мистецької освіти**

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

Частина II

TIME OF ART EDUCATION

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical
Conference

«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the
institutions of art education»

Харків
Україна
2019

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)

Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Протокол № 6 від 05.11.2019

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практ. конф. 17-18 жовтня 2019 року) , ч. II / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 268 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2019

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

ЗМІСТ

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Євгенія Маслій

ПОНЯТТЯ «ТВОРЧІ УМІННЯ» У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ
ЛІТЕРАТУРІ 3

Наталія Круглова

ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН 7

Дар'я Трубнікова

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 13

Пілюгіна С.А.

ВИКОРИСТАННЯ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГЕЙМ-
ІНДУСТРІЇ 17

Діана Хантулі

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНИХ ВМІНЬ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК
НАУКОВА ПРОБЛЕМА 25

Аліса Попова

БАГАТОКОМПОНЕНТНІСТЬ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ 31

Дарина Сафронова

ДОСЛІДЖЕННЯ ТИПОЛОГІЇ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТИХ ШПАЛЕР
ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЇХ В ІНТЕР'ЄРІ 37

Наталія Бабій

ОБРАЗНО-АСОЦІАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ З ДИЗАЙНУ ОДЯГУ 42

І. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

УДК 378.091.3: 687.01

Наталія Бабій

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди,
факультет мистецтв,
63М група*

ОБРАЗНО-АСОЦІАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ДИЗАЙНУ ОДЯГУ

Науковий керівник – доцент кафедри дизайну М.Г. Куратова

У статті розглянуто особливості образно-асоціативного підходу до становлення підготовки спеціалістів у галузі дизайну одягу. Визначено суть образно-асоціативного підходу як основи творчої реалізації створення одягу дизайнером. Визначено умови ефективності професійної підготовки фахівців дизайну одягу.

Ключові слова: *образно-асоціативний підхід, дизайн, одяг, професійна підготовка дизайнерів, дизайнер-педагог.*

The article deals with the peculiarities of the figurative and associative approach to the specialists in the design of the clothing. The essence of the figurative-associative approach as the basis for the creative implementation of the designer's clothes is determined. The conditions of the effectiveness of the design clothes professional training in the field of the design are determined.

Key words: *design, design-education, professional training of designers, designer-teacher.*

Постановка проблеми. Сьогодні дизайн безпосередньо пов'язаний з такими явищами як урахування національних традицій, стильотворення художнім формотворенням. Роль дизайну у предметно-просторовому середовищі змінюється у часі і виникають нові задачі перед дизайнерами та науковцями. Розвиток уміння дизайнера узагальнювати й розвивати свою ідею в потрібному напрямку, абстрагуватися від другорядних властивостей об'єкта входить у рішення проектного дизайнерського завдання. Тому на сьогодні актуальним є питання не лише розробки методики визначення, аналізу та прогнозування структури форми одягу та колекції костюма як об'єктів

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

художнього проектування в умовах промислового виробництва, а й в першу чергу підготовка та навчання фахівців в сфері дизайну одягу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Викладання навчальних дисциплін при підготовці майбутніх фахівців дизайнерської підготовки є пріоритетним на сучасному етапі розвитку теорії і практики викладання. Проблема реформування професійної освіти в Україні досліджуються у працях: Г. Я. Аніловської, З. Н. Курлянд, В. Майбороди та інших. Також проблематику реформування щодо викладання навчальних дисциплін у ЗВО можна побачити у працях: М. І. Дробнохода, П. А. Дзюби, Т. А. Зайцевої. Вивчення образно – асоціативного підходу займалися Т. О. Бердник, Ф. Н. Пармон, А. І. Черемних, Н. В. Чупріна, Н. Райм, В. В. Єрмилова, Д. Ю. Єрмилова, Н.Г. Найденська, Є. В. Новокщенова, Ш. Зелінг тощо. Але сьогодні ще не з'ясованими залишаються питання особливостей образно-асоціативного підходу до становлення фахівців в галузі підготовки дизайну одягу та умов ефективності їх професійної підготовки .

Мета роботи. Головною метою цієї роботи є визначення змісту та ролі образно-асоціативного підходу як основи творчої реалізації створення одягу дизайнером, виявлення особливостей образно-асоціативного підходу до становлення спеціалістів в галузі підготовки дизайну одягу та умов ефективності професійної підготовки фахівців дизайну одяг з метою підвищення конкурентоздатності їх в рамках професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу. У підготовці майбутніх фахівців дизайну одягу велике значення мають як загальні знання, так і спеціальні дисципліни. Важливим є напрямок вивчення художнього моделювання одягу і полягає в наступних причинах:

1. Ні з чим людина так тісно не пов'язана в матеріальному світі, як з одягом. Від його якості, зовнішнього вигляду залежить здоров'я, комфорт людини, її імідж.

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

2. Костюм давно зайняв гідне місце в сучасному дизайні, і тому процес проектування одягу вимагає творчого підходу, знання законів об'ємно-просторової композиції, вміння фантазувати, тобто те, що характерно саме для дизайнера.

3. В умовах школи вчителю часто доводиться готувати з дітьми костюми до карнавалу, танців, вистав, свят. І від того, як якісно у всіх відносинах вони виконані, буде залежати естетична цінність будь-якого заходу.

Творчий процес, безсумнівно – складний шлях, на початку з якого виникає деяка ідея, яка поступово втілюється в художній образ. Необхідно зауважити, що образність в костюмі проявляється, в основному, в двох видах:

1. Коли костюм є самостійним об'єктом, який виражає конкретний образ, тобто коли костюм первинний, а людина вторинна. Такими видами є карнавальний і театральний костюми.

2. Коли костюм тісно пов'язаний з конкретною людиною, становить з нею одне ціле і максимально підкреслює її характер, виявляє її красу, підкреслює колір очей, волосся і т.д. До цього виду належить побутовий костюм.

Виходячи з цього, на початку процесу моделювання, повинно бути чітко поставлене завдання: для кого і для чого проектується костюм. Наступним етапом є накопичення та збереження матеріалу, вибір джерела творчості. Творчим джерелом можуть бути найрізноманітніші явища природи, події, архітектурні та природні форми, історичні та народні костюми, нові тканини. К. Діор зізнавався: «Власне все, що я бачу і чую, все в моєму існуванні перетворюю в сукні». У досліджуваному джерелі творчості необхідно побачити і виділити основні якості. Так, наприклад, в групі рослинних форм (квітів) – це форма квітки, її пластика, колір. При розвиненому асоціативному мисленні у дизайнера швидко: виникає безліч ідей, навіть спираючись на одну якість об'єкту. Одна і та ж форма квітки може бути перетворена в більш витягнуту або стислу, широку або вузьку. Ще більш численними можуть бути кольорові пошуки. Ці множинні рішення виражаються графічно у вигляді нарисів, ескіз–

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

образів Сучасний костюм має багато функцій, однак, особливе місце займає естетична функція. Будь-який костюм, створений дизайнером, може бути сприйнятий як засіб висловлювання художнього бачення світу. З метою створення костюму як художньої цінності, важливо, щоб він відповідав вимогам гармонії та ніс в собі художній образ]. Дизайнер переосмислює та передає глядачеві своє розуміння дійсності, в результаті чого народжуються нові ідеї костюмних форм та образів. Саме асоціативне мислення художника є фундаментальною характеристикою творчого підходу до проектування одягу. основою творчості в художньому проектуванні костюма є образно-асоціативний підхід до створення одягу, адже творчий процес дизайнера одягу є досягненням єдності форми та змісту].

План творчого процесу дизайнера характеризується трьома етапами: дослідження певної творчої основи для вирішення поставленої проектною задачі, аналізу першоджерела, з метою визначення методів адаптації його образних та функціональних рис у необхідному проектному рішенні, ескізування варіантів проектних рішень, з метою розробки оригінальних, з точки зору художньої образності, та доцільних, з точки зору функціональної відповідності поставленому проектному завданню, дизайнерських розробок

Асоціативне мислення здатне перетворити, трансформувати будь-який мотив, фрагмент чогось або джерело цілком. Думки про майбутню модель можуть підказати застосування незвичайних і неординарних матеріалів для костюма: пластикових пляшок, фольги, жатого паперу, листя. Процес створення костюма вимагає, безумовно, інтенсивної роботи, дослідження різних методів проектування і пов'язаний з емоційними почуттями, і чим більше цих емоцій вкладено автором, тим більшої виразності набуває його робота Іноді необхідно зробити паузу в роботі, через якийсь час «свіжим поглядом» оцінити образ, перевірити, наскільки ідея «тримається» в часі, а найголовніше – «тримається» в цьому костюмі.

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

І останнім етапом є остаточне доопрацювання одягу. Причому іноді виникають нові, додаткові асоціації щодо доповнень до костюму, оригінальних деталей (якщо це видовищний костюм) - підсилює образність, макіяж, зачіска, взуття. Моделювання одягу, при підготовці фахівців дизайну одягу на всіх етапах проектування костюма, робота може будуватися за єдиною проектною методикою:

1. Осмислення проблемної ситуації
2. Передпроектний аналіз
3. Визначення принципів і засобів вирішення задачі
4. Формування образу на основі асоціацій
5. Аналіз проектної ситуації
6. Ескізний пошук
7. Проектне опрацювання

Новизна і виразність є основними критеріями створення образу. Певна форма костюма є втіленням конкретних послідовних кроків, які допомагають художнику до реалізувати свою мету. Проектування дає корисний ефект у тому випадку, якщо мислення дизайнера розвинене в професійному напрямку й сам дизайнер наділений такими якостями: здатністю побачити й чітко сформулювати завдання; здатністю швидко виробити достатню кількість ідей за обмежений час; умінням відшукувати оригінальні рішення; умінням швидко придумувати неймовірні рішення заданої проблеми.

Висновки. Таким чином, приходимо до висновку, що образно – асоціативний підхід до створення форми одягу є основою творчості в художньому проектуванні костюма. Різноманітні явища та предмети оточуючого світу здатні надихнути дизайнера на створення нових перспективних форм костюма. Результатом правильно організованого процесу художнього проектування, чи то дизайну костюма є одяг, який поєднує в собі риси прогресивного вирішення з позицій технології, економіки та естетики.

І. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

Список використаних джерел

1. Бердник Т.О. «Моделирование и художественное оформление одежды». Ростов н/Д, 2001. 255 с.
2. Пармон Ф.Н. Композиция костюма. М., 1985.130 с.
3. Черемных А.И. Основы художественного проектирования костюма. М., 1968.
4. Ноем Райм. Элементы дизайна – М., ООО «Магма», 2004. С.36–67
5. Ермилова В. В., Ермилова Д. Ю. Моделирование одежды, М.: Мастерство, 2001. 200 с.
6. Найденская Н. Г., Новокщенова Е. В., Трубецкова И. А. Человек, образ, стиль, М.: Познавательная книга плюс, 2002.198 с.
7. Рачицкая Е. И., Сидоренко В. И. Художественное оформление одежды, Ростов-на Дону: Феникс, 2002. 254 с.
8. Зелинг Шарлотта. Мода. Век модельеров. 1900-1999. Конеман, 2000.
9. Козлова Т. В., Ильичева Е. В. Стиль в костюме XX века. М.: МГУ им. Косыгина, 2003. С.34–56
10. Чупріна Н. В. Особливості процесу дизайну костюма url: file:///D:/Пользователи/User/Desktop/had_2008_6_22.pdf